

[Poul Dalsager.]

med den løsning, der er skabt med hensyn til Færøerne og Grønland. Færøerne får således en 3-årig overgangsperiode til at overveje deres stilling og kan anvende disse 3 år til at iagttage udviklingen, inden man træffer endelig beslutning. Alle forstår naturligvis den grønlandske og færøske befolknings særlige afhængighed af fiskeriet, som stort set er deres eneste indtægtskilde.

Der har efter min opfattelse ingen grund været til den megen tvivl om meningen med den erklæring, Ministerrådets formand, Aldo Moro, har afgivet i anledning af minister Nørregaards tale til Ministerrådet. Fortolkningen af denne erklæring er givet også af handelsministeren over for Ministerrådet, idet han i sit svar på Aldo Moros svartale erklærede, at han forstod svaret på følgende måde: at der for det første intet er i det nordiske samarbejde, som strider mod fællesskabstraktaterne — dette gælder også det fællesnordiske arbejdsmarked — og for det andet at der intet er i fællesmarkedstraktaterne, der hindrer os i at føre den socialpolitik og skattepolitik, vi selv ønsker, og dermed den fordelingspolitik, vi her i Danmark kan blive enige om.

Når der først på så sent et tidspunkt er fremkommet tvivl om disse problemer, skyldes det i ikke ringe grad, at den tidligere handelsminister bevægede sig på kattepoter i Bruxelles omkring alle de ubehagelige problemer og lod sorteper gå videre til den nuværende minister.

Vi ved, at De europæiske Fællesskaber på afgørende vis vil udvikle sig, og at denne udvikling på godt og ondt vil berøre os så meget, at vi er afhængige af den, uanset om vi er medlem eller ej. Da vi således erkender, at udviklingen i Centraleuropa og i det udvidede fællesmarked vil gøre os stadig mere og mere afhængige af dette Europa, mener vi i socialdemokratiet, at det er helt afgørende for Danmark, at vi er med til at præge denne udvikling.

Dette betyder naturligvis ikke, at Danmark ikke kan eksistere uden for fællesmarkedet, men det betyder efter min opfattelse, at Danmark økonomisk kommer til at stå i en vanskelig situation. Det må fremhæves, at de økonomiske problemer, Danmark i en årrække har haft at kæmpe med, for en stor dels vedkommende skyldes, at vi har stået

uden for EEC, og disse økonomiske problemer er jo yderligere forstærket i de seneste år. Det erkendes også efterhånden af de fleste, at det vil betyde et økonomisk tab for Danmark at stå uden for det udvidede fællesmarked. Omfanget af disse økonomiske vanskeligheder har der jo været stor debat om, og det er der fortsat. Det nærmest svirrer med tal i luften, og jeg vil gerne sige, at der efter min opfattelse har været en tendens til at undervurdere de økonomiske konsekvenser ved en situation, hvor Danmark bliver stående uden for et fællesmarked, der er udvidet med England. Det sandsynligste i en sådan situation vil formentlig også være, at Norge vælger at holde sig uden for fællesmarkedet. Det ændrer imidlertid ikke meget på vore økonomiske vilkår, der er langt mere afhængige af, hvor England befinder sig i det markedspolitiske billede.

Der har været diskuteret mange forskellige alternativer til Danmarks medlemskab af fællesmarkedet. Det er ganske klart at det i dag er vanskeligt at diskutere sådanne alternativer, fordi vi ikke helt sikkert kan afgøre, om man i en sådan situation kan tænke sig et frihandelsarrangement for industrivarer mellem det med England udvidede fællesmarked og de tilbageværende EFTA-lande.

Hvis Danmark og Norge vælger at blive medlemmer sammen med England og Irland, er der derimod nu sikkerhed for, at man fra det således udvidede fællesmarkeds side etablerer et frihandelsarrangement for industrivarer med de øvrige EFTA-lande, herunder de nordiske, som ikke tilslutter sig fællesmarkedet, men det er formentlig sådan, at Fællesskabets indstilling til dette problem skyldes hensynet til bl. a. Danmarks og Norges ønsker om, at der ikke rejses nye toldskrænker i Europa.

Et frihandelsarrangement vil i givet fald ikke komme til at omfatte landbrugsvarer, det ved vi, og selv om vi kunne få et eller andet frihandelsarrangement for industrivarer, ville vi selv med en sådan ordning få forøgede økonomiske vanskeligheder. Vi ville formentlig kunne forudse en udvikling, hvor danske virksomheder i stadig højere grad ville være interesseret i at placere deres udvidelser og eventuelle nye virksomheder syd for grænsen for at være inden for det